Інформаційний бюлетень

Interreg Danube Region | Co-funded by the European Union

People Powered Tourism

Вересень 2026 Видання № 2

ВІД МІСЦЕВИХ РЕСУРСІВ ДО ВРАЖЕНЬ, СТВОРЕНИХ ЛЮДЬМИ ТА ДЛЯ ЛЮДЕЙ

При наближенні до середини трирічного шляху реалізації, проєкт “Туризм соціальної дії” переходить від спільного напрацювання концепцій та картування місцевих ресурсів до створення реальних туристичних вражень. Їх розробляють спільно з місцевими громадами, тестують безпосередньо на місцях і вдосконалюють завдяки обміну досвідом між партнерами з різних країн.

Через сімнадцять місяців від початку проєкту одна ідея стає дедалі чіткішою для всього Дунайського регіону: сталий туризм неможливо розвивати для громад, не залучаючи їх до цього процесу.

У 10 країнах 14 партнерів проєкту, 12 асоційованих партнерів і місцеві зацікавлені сторони об’єднують зусилля, щоб виявити культурні, природні та людські ресурси, які часто залишаються поза межами традиційних туристичних маршрутів, і перетворити їх на туристичні пропозиції, що створюють цінність як для місцевих жителів, так і для відвідувачів.

Саме так на практиці втілюється концепція економіки відвідування. Вона виходить за межі підрахунку туристів і традиційного просування дестинацій, охоплюючи все, що формує досвід знайомства з певною місцевістю: локальні знання, малий бізнес, культурну пам’ять, природні ландшафти, послуги, взаємозв’язки та повсякденне життя громад.

Мета полягає не просто в тому, щоб залучити більше відвідувачів, а в тому, щоб створювати якісніший туристичний досвід і простори для взаємодії. Це місця, де туристи можуть глибше пізнати місцевість, а жителі громад – мати реальний вплив на розвиток туризму, отримувати від нього користь і самостійно визначати його майбутнє.

Під час першого етапу проєкту «Туризм соціальної дії» партнери заклали спільне методологічне підґрунтя завдяки розбудові потенціалу, картуванню місцевих ресурсів та залученню зацікавлених сторін.

ЗМІСТ:

Вступ

Від картування до усвідомлення цінності

Від активів до вражень: досвід п’ятьох пілотних громад

Візити взаємного оцінювання

Що далі

Тривалість:
1 квітня 2025р. - 31 березня 2028р.

Бюджет:
2,538,365€

Нинішній етап має більш практичний характер. Громади перевіряють результати картування, визначають найцінніші для себе ресурси, спільно розробляють пілотні туристичні послуги та тестують їх за участю реальних відвідувачів.
Перші пілотні ініціативи в Угорщині, Молдові та Болгарії вже демонструють, як такий підхід допомагає поєднувати відновлювальний туризм, збереження природи, місцеве виробництво, безпосередню участь відвідувачів, розповіді про культурну спадщину та активну роль громади у розвитку туризму.

Зміна підходу проста, але важлива: замість запитання, що туристи можуть побачити, ми запитуємо, що може дати їхній візит – людям, місцевості та громаді?

ВІД КАРТУВАННЯ ДО УСВІДОМЛЕННЯ ЦІННОСТІ

Громади не просто підтверджують наявність місцевих ресурсів. Вони самі визначають, що має найбільшу цінність, чим варто ділитися з відвідувачами та як туризм може сприяти розвитку місць, у яких вони живуть.

КОЛИ ГРОМАДИ ВИЗНАЧАЮТЬ ЦІННІСТЬ МІСЦЕВИХ РЕСУРСІВ

Процес картування перейшов до другого, більш визначального етапу. У громадах-партнерах місцеві жителі та представники приймаючих громад переглядають культурні й природні ресурси, виявлені під час попередніх зустрічей і воркшопів, та оцінюють їх крізь призму концепції економіки відвідувачів (visitor economy).
Вони визначають, які ресурси найкраще відображають місцеву ідентичність, які можуть стати основою для змістовної взаємодії з відвідувачами, а які здатні створювати соціальну, культурну, екологічну чи економічну цінність для місцевих жителів.
У міських громадах обговорення зосереджені на створенні досвіду, який допомагає відвідувачам краще пізнати місцеву ідентичність та практики сталого розвитку.
У сільській місцевості партнери також приділяють увагу доступності, сезонності та практичним можливостям об'єднання розташованих на різних територіях ресурсів у цілісні й життєздатні туристичні пропозиції.
Результатом стане дорожня карта розробки пілотних туристичних пропозицій, сформована на основі місцевих пріоритетів і потреб громад, а не нав'язана у вигляді готового туристичного продукту.

МІСЦЕВИЙ КАТАЛОГ – ЦЕ ВІДПРАВНА ТОЧКА, А НЕ КІНЦЕВА МЕТА

Кожна громада-партнер створила власний каталог об’єктів культурної спадщини та природних ресурсів. Ці каталоги систематизують розрізнену інформацію про місцеві надбання, формують спільну інформаційну базу та стають основою для обговорення і співпраці між місцевими зацікавленими сторонами.
Але найважливіше те, що каталоги допомагають перейти від картування до практичних дій. Саме з ресурсів, які самі громади допомогли виявити й визначити як пріоритетні, обирають та формують пілотні туристичні пропозиції.

ВІД МІСЦЕВИХ РЕСУРСІВ ДО ТУРИСТИЧНИХ ВРАЖЕНЬ: П’ЯТЬ ПІЛОТНИХ ІНІЦІАТИВ У ДІЇ

Перші пілотні ініціативи демонструють, як працює концепція економіки відвідувачів, коли місцеві ресурси перетворюються на спільний досвід для жителів і туристів.

Перші пілотні ініціативи проєкту «Туризм соціальної дії» випробовують цей підхід у дуже різних місцевостях, але ґрунтуються на спільному принципі: для розвитку туризму не завжди потрібно створювати нові атракції. Іноді справжній потенціал полягає в тому, щоб об’єднати те, що вже є – природні ландшафти, місцеві вміння, традиції, бізнеси та людей, які надають усьому цьому особливого значення,– і перетворити на туристичні враження, учасниками яких відвідувачі стають безпосередньо.

КОШПАЛЛАҐ, УГОРЩИНА

Від знайомства з природою до внеску у її збереження

В угорському Кошпаллаґу перехід від екотуризму до відновлювального туризму (regenerative tourism) починається безпосередньо з природного ландшафту. Наближене до природи ведення лісового господарства, відновлювальне землеробство, збирання лікарських трав, лісопасовищні практики та плетіння кошиків дають змогу відвідувачам не лише дізнатися, чим особлива ця місцевість, а й зрозуміти, як місцеві жителі дбають про неї та підтримують її природний потенціал.

Поєднуючи екологічні знання з місцевим виробництвом і практичним досвідом, ця пілотна ініціатива досліджує, як туризм може сприяти відповідальному ставленню до довкілля та водночас зміцнювати економіку сільських громад.

СТАРА ЧАСТИНА КИШИНЕВА, МОЛДОВА

Місту не була потрібна ще одна туристична атракція. Йому були потрібні нові зв’язки

Кераміка, традиційна кухня, маловідома культурна спадщина та місцеві історії давно були частиною старого Кишинева. Однак досі вони рідко об’єднувалися в єдиний туристичний досвід.

Пілотна ініціатива поєднала ці окремі елементи, залучивши ремісників, кулінарів, істориків і місцевий бізнес до створення спільного досвіду для відвідувачів.

Цей досвід демонструє ключову ідею локальної туристичної економіки: що більше часу відвідувачі проводять у взаємодії з місцевими людьми, то більше цінності залишається в самій громаді.

ГОЯНСЬКА УЩЕЛИНА, МОЛДОВА

Як перетворити повсякденні знання та вміння мешканців сільської місцевості на туристичний досвід, який можна відкрити для себе

У селах навколо Гоянської ущелини все почалося з простого запитання: що місцеві мешканці виконують щодня, чого зазвичай турист ніколи не побачить і не спробує?

Мистецтво роботи зі склом, традиційна кухня, піші мандрівки, страви з локальних продуктів і догляд за кіньми стали основою туристичного маршруту, побудованого не просто на спогляданні, а на безпосередній участі відвідувачів.

Оскільки самі місцеві родини долучилися до формування цього досвіду, туризм став інструментом популяризації традиційних знань і вмінь, підтримки малого бізнесу та створення нових можливостей для сільських громад. А для мандрівників – нагодою не просто проїхати повз, а познайомитися з місцем, його людьми та їхнім повсякденним життям.

БІСТРЕЦЬ, БОЛГАРІЯ

Історія громади очима тих, хто знає її найкраще

У Бістреці живу пам'ять перетворюють на особливий досвід для відвідувачів. Старші місцеві мешканки, громадські організації, волонтери та жителі громади об'єднують зусилля, щоб познайомити гостей зі спадщиною монастиря, кулінарними традиціями, піснями та історіями, які часто залишаються поза увагою звичайних туристичних маршрутів.

У «Саду світу» кожен відвідувач перед від'їздом висаджує квітку. Цей невеликий жест втілює ширшу філософію економіки відвідувачів: туристичний досвід може створювати цінність для обох сторін. Відвідувачі забирають із собою історії та враження, а громада зберігає щось створене спільними зусиллями.

ЗГОРІГРАД, БОЛГАРІЯ

Коли природа стає відправною точкою для знайомства з чимось більшим

Екостежка до водоспаду Боров Камак уже приваблює відвідувачів до Згоріграда. Але пілотна ініціатива ставить інше запитання: що може спонукати їх затриматися тут довше?

Поєднавши гірські мандрівки з місцевою кухнею, знаннями мешканців, історіями про біорізноманіття та відвідуванням «Саду світу», туристичний маршрут «Подорож прихованою долиною» перетворює звичайну зупинку дорогою до водоспаду на знайомство із самим селом та його людьми.

Природа приваблює мандрівників, але саме люди, спільна участь і місцеві знання створюють цінність, яка залишається надовго. Так громада отримує можливість стати повноцінною частиною економіки відвідування, а не просто місцем, повз яке прямують до природних пам'яток.

ТЕСТУЄМО РАЗОМ. РОЗВИВАЄМОСЯ РАЗОМ

Реалізація пілотних ініціатив – це не завершення процесу, а лише один із його етапів. Саме на цьому етапі відгуки учасників, обмін досвідом і взаємне навчання допомагають удосконалювати рішення та закладати основу для їхньої життєздатності й подальшого розвитку.

ВЗАЄМНЕ ОЦІНЮВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ

У проєкті "Туризм соціальної дії" взаємне оцінювання стало невід'ємною частиною реалізації пілотних ініціатив.

Кожен партнер проєкту бере участь щонайменше у двох ознайомчих візитах для взаємного оцінювання: один відбувається в межах співпраці між містами-побратимами, інший – на основі спільних тематичних інтересів.

Партнери, які приїжджають із візитом, не залишаються сторонніми спостерігачами. Вони разом із місцевими учасниками проходять туристичні маршрути, долучаються до активностей, знайомляться з досвідом громади, а потім надають структурований зворотний зв'язок: що працює добре, що можна вдосконалити та які напрацювання можуть бути корисними для інших територій.

Так взаємне оцінювання стає не просто способом перевірити результати, а й інструментом спільного навчання, вдосконалення туристичних продуктів і поширення успішних практик.

Так формується практичний цикл міжнародного обміну досвідом і взаємного навчання. Місцеві громади діляться знаннями та досвідом, відвідувачі випробовують туристичні пропозиції на практиці, а партнерські організації доповнюють цей процес незалежним професійним поглядом.
У результаті створюється не незмінний туристичний продукт, а гнучка пропозиція, яку можна вдосконалювати та адаптувати після кожного етапу обміну досвідом і отримання зворотного зв'язку.

Пілотна ініціатива набуває більшої цінності, коли її можна випробувати на місці, спільно вдосконалити та адаптувати до особливостей і потреб іншої громади.

СТВОРЮЄМО ТЕ, ЩО ПРАЦЮВАТИМЕ Й ПІСЛЯ ЗАВЕРШЕННЯ ПРОЄКТУ

Питання довгострокової життєздатності туристичних ініціатив враховується на етапі їхнього вдосконалення. Деякі партнери проєкту активно залучають туристичні організації, професійних гідів і туристичні агенції, щоб апробовані туристичні пропозиції вийшли за межі заходів, підтриманих проєктом, і стали частиною регулярних туристичних послуг.
У Кишиневі триває робота над інтеграцією міських і сільських маршрутів до офіційних туристичних платформ. У Врацi пілотні моделі розробляють з урахуванням можливості включення їх до пропозицій туристичних агенцій та створення оплачуваних можливостей для місцевих учасників.
Така співпраця з туристичним ринком має важливе значення, адже мета проєкту – не створити тимчасові туристичні атракції, а зміцнити локальну економіку відвідування. Йдеться про перетворення знань і вмінь місцевих мешканців, гостинності, культурної спадщини та природних ресурсів на туристичний досвід, який створюватиме довготривалу цінність, зберігаючи провідну роль громади в управлінні ним.
Якщо туристичний маршрут залишається доступним для бронювання, здобуває довіру відвідувачів і продовжує розвиватися за участі тих, хто його створив, то користь від нього зберігатиметься ще довго після завершення проєкту.

А далі....

Реалізація пілотних ініціатив в інших партнерських громадах триватиме до листопада 2026 року.
Партнери й надалі вдосконалюватимуть свої міські та сільські туристичні пропозиції, враховуючи відгуки місцевих зацікавлених сторін, відвідувачів і команд взаємного оцінювання.
У березні 2027 року партнери проєкту зустрінуться в Кишиневі (Молдова), щоб спільно оцінити результати пілотних ініціатив, порівняти отриманий досвід і визначити, які напрацювання можна поширити та адаптувати в інших громадах Дунайського регіону.
Узагальнені результати стануть основою наступного етапу проєкту. Вони допоможуть перетворити досвід окремих громад на спільні методики, дорожні карти та практичні інструменти для розвитку більш сталого туризму, заснованого на активній участі місцевих громад.

https://interreg-danube.eu/projects/people-powered-tourism

https://www.facebook.com/peoplepoweredtourism

https://www.linkedin.com/company/peoplepoweredtourism-interreg-project

Цей проєкт виконується в рамках Дунайської регіональної програми Interreg, що співфінансується Європейським Союзом